

Klestenitz Tibor

## **A jubileumi katolikus nagygyűlés és a sajtó – adalékok Széll Kálmán és a nyilvánosság viszonyához<sup>1</sup>**

A kormányok természetesen mindig is arra törekedtek, hogy titokban tartsák a működésüket befolyásoló lényegi információkat – a tömegsajtó felemelkedésével a 19. század végére megjelenő tényfeltáró újságírás viszont azt tekinti hivatásának, hogy bepillantást nyújtson a kulisszák mögé, és minél többet feltárjon ezekből a titkokból. Az érdekütközés egyik fontos következménye a modern kiszivárogtatási botrányok „műfajának” létrejötte. Az előadás arra tesz kísérletet, hogy bemutassa a véget nem érő harc egy epizódját.

1900 júliusában a Magyarország című napilap, amelynek felelős szerkesztője ekkor a fiatal és öntudatos újságíró, Fényes László volt, szenzációs leleplezéseként közölt egy bizalmas belügyminisztériumi utasítást. Ez állítólag megtiltotta a közigazgatás tisztviselői számára, hogy részt vegyenek a kereszténység 900 éves magyarországi jubileumáról megemlékező katolikus egyházi ünnepeken. Széll Kálmán kormánya azonnal megcáfolta a bejelentést, egy új fejlemény miatt azonban a hivatalos álláspont hamarosan védhetetlenné vált. A kiszivárogtatás nyomán hosszú ideig tartó, váratlan fordulatokban gazdag közéleti botrány kerekedett, amelyet az ellenzék sajtója alaposan kihasznált a szabadelvű kormány támadására. Az eset még lábjegyzet szintjén sem szerepel a kor politikatörténetében, hiszen nem járt tartós következményekkel. Ugyanakkor tanulmányozása számos információ- és sajtótörténeti tanulsággal járhat. Az előadás célja a szövevényes ügy feldolgozásán keresztül annak bemutatása, hogy a korszak sajtója hogyan kezelte egy kiszivárogtatási botrányt, miként viszonyult a kormány elvárásaihoz, milyen magatartásmintákat alkalmazott a konfliktushelyzetek feloldására, például hogyan kezelte a helyreigazítási kérelmeket, hogyan merült fel az informátorok személyének védelme.

Először röviden felvázolom az eset megértéséhez szükséges körülményeket, ezután a botrány különböző szakaszainak legfontosabb eseményeit elemzem. A tanulságok levonása után végül amellet érvelek, hogy Széll Kálmán igen nagy jelentőséget tulajdonított a média által a személyéről közvetített imáznak, ennek védelmében pedig olyan eszközöket is hajlandó volt bevetni, amelyek távol álltak korának liberális közmegegyezésétől.

---

<sup>1</sup> A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú *Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program* című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.